

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47—82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Conflictul între Ententa și Grecia s'a aplanat

Atena, 24 Noiembrie. — După consiliul de miniștri grec, ambasadorii Ententei au declarat ziaristilor, că situația s'a limpezit și că se desfășură normal. Cererile Ententei erau mult mai puțin amenințătoare, decât s'a crezut în general.

Prim ministrul grec Sculidis a declarat corespondentului ziarului »Petit Parisien« că Grecia, cu toate presiunile, de ori unde ar veni ele, va rămânea neutră. Neutralitatea va avea un caracter binevoitor față de Ententa și mai ales față de Franța.

— Nota comună a împătritei înțelegeri a fost trimisă guvernului grec ieri după amiază. Ea a fost obiectul unei confătuiri, în timpul când regele Greciei a oferit un dejun ministrului francez Cochin. Regele l'a făcut pe Cochin să înțeleagă că se va face notei o primire favorabilă. Nota Ententei, care e redactată în spirit amical, cere dela Grecia confirmarea asigurărilor ce guvernul grec anterior le-a dat, cu privire la situația trupelor an lo-razceze de la Salonic. Nota roagă un răspuns cât mai curând. La Atena se crede că guvernul grec va satisface cererile Ententei.

DIN ROMÂNIA

In loc de mesagiul tronului un nunțiu regal

Unele ziare anunță, că deoarece deputații din »Federația Unionistă« ar proiecta ca la deschiderea parlamentului român, să intrerupă prin strigăte ostile pe Regele Ferdinand, în momentul când ar citi mesagiul tronului, — miniștrii s'au învoit că parlamentul să nu fie deschis printr'un mesagiul al tronului, ci printr'un nunțiu regal care va fi citit de prim ministrul român.

Un ziar italian anunță că d. Brătianu s'a declarat pentru puterile centrale

»Corriere della Sera« atla din București, că prim-ministrul Brătianu împărtășește acum convingerea regelui Ferdinand al României, care este adevărul că victoria puterilor centrale este sigură sau cel puțin foarte probabilă. Din acest acord între rege și guvern ar urma măsuri, față de care Ententa trebuie să fie cu mare luare aminte.

17.400 sârbi au fost prinși la Mitrovița și Pristina

BUDAPESTA, 25 Noiembrie. — Din comunicatele oficiale de azi, soșite în ultimul moment, extragem faptul că în luptele dela Mitrovița și Pristina — nupete aliate au prins 17.400 sârbi și mult material de război, vagoane, locomotive, etc., etc.

Războiul cu sârbii va urma acum numai în sudul Macedoniei

Lugano, 25 Noiembrie. — Ziarele italiene publică următoarele știri din Salonic și Monastir: Ministrul de război sîrb, generalul Bojovits a sosit la Salonic. Împreună cu generalul francez Sarail a vizitat frontul francez, unde 50.000 francezi se află într'o situație grea, atacați fiind de 80.000 bulgari cari dispun de o puternică artilerie. Francezii sînt desamăgiți de oarece nu s'a putut efectua până acum nici o cooperare cu forțele sîrbești. Colonelul sîrb Popovits

recunoaște că transportul de provizii pentru armata sîrbă, însă mult de dorit și singură cale pe care se poate face, e dela sud. Foarte mulți soldați sînt fără pâine. Pe câmpia Mierlei este un lagăr întins de refugiați — fără pâine.

Mortalitatea printre răniți și refugiați e mare, din cauza lipsei de medic, de spitale și medicamente. — Guvernul sîrb și ambasadorii Ententei au părăsit Prizren plecând spre Ohrida.

Guvernul român a vîndut Germaniei 58.000 vagoane grîu

Guvernul român a încheiat contract cu un consorțiu german pentru vînzarea a 58.000 vagoane de grîu, pe prețul de 3500 lei vagonul, preț fixat de comisiunea de agricultori dela ministerul Lucrărilor Publice.

Acest grîu va fi repartizat după tablourile fixate de comisiune și transportat cu vasele austro-germane.

Condiția impusa de guvernul român e ca prețul acestor 58.000 vagoane grîu, care se ridică la 200 milioane, să fie plătit în aur, după ce se va scade cuponul rentei române.

Din vînzarea acestui grîu, Banca Națională va reține dela agricultori acouturile avansate pe grîne în valoare de 20 milioane lei.

Acum se tratează cu acest consorțiu german pentru un nou contract de 50.000 vagoane-grîu.

Șeful guvernului român și parlamentarii

Ziarul oficios »Viitorul« revine în numărul său dela 7 Noiembrie st. v. cu noi amănunte și comentarii în jurul constăturilor parlamentare urmate timp de trei săptămâni la prim ministrul român, d. Brătianu și observă următoarele:

Șeful Partidului Național-Liberal după un expozeu luminos și documental, în care a arătat fazele războiului mondial în raport cu situația externă a României — a demonstrat că nici un moment prielic nu a atins țara noastră.

Când vor reîncepe sârbii ofensiva lor

Paris, 24 Noiembrie. — Un membru al guvernului sîrb a declarat corespondentului ziarului »Petit Journal« din Salonic, că Sârbii plănuiesc să reia ofensiva lor îndată ce trupe anglo-franceze vor fi destul de puternice în Macedonia. Prim ministrul englez Asquith a telegrafiat guvernului sîrb ferma hotărîre a Angliei de a continua expediția de trupe. Franța și Anglia pregătesc surprize în Balcani. Lucrul acesta se va vedea confirmat în curînd.

Paris, 24 Noiembrie. — Agenția Havas anunță din Salonic, că ieri au sosit acolo încă patru vapoare de transport cu trupe noi, apoi cinci vapoare cu munițiuni, aeroplane și automobile. Eri a început transportarea acestui material de război pentru armata sîrbă spre Monastir. O parte din forțele sîrbești aflătoare în Albania au fost trimise să întărească trupele sârbești și să apără pasul Kaçanic.

Victoria bulgară dela Pristina

Sofia, 25 Noiembrie. — Comunicatul statului major bulgar cu data de 23 Noiembrie anunță următoarele:

Lupte crâncene au avut loc de zece zile în preajma orașului Pristina. Armata bulgară a înconjurat azi pe sârbi dinspre răsărit, nord și sud. Dușmanul a depus silinți extreme ca să-și menție stăpînirea asupra orașului Pristina. Dar

el n'a putut opune o împotrivire înaintării noastre și a fost gonit din ultimele lui pozițiuni, așa că a fost silit să se retragă spre apus. La ora 2 și jum. după-amiază un regiment de cavalerie a pătruns în oraș și în același timp a pătruns și coloane germane din frontul de nord. Numărul prizonierilor n'a putut fi încă evaluat.

în complexul de evenimente militare și politice ce s'au tors în jurul ei, — și că ideia de conservare l'a atras mai mult ca poarta de aventură, a cerut solemn într-un apel mișcător, care a adus pe toate genele roua bine lăcătoare a lacrimilor, să-și spună fiecare fără înconjur și fără reticență gândul, întreaga cugetare, ori cât de neplăcută ar fi. El a solicitat și a conjurat, cu o rară elocință, pe aceea care din vre-o considerație personală, de afecțiune sau recunoștință, — de teamă sau devotament ar tăcea, pierzând din vedere interesele neamului care trece acum prin cele mai covârșitoare clipe a Istoriei lui, să iasă din rezerva lor și să-și spună fără ocol, gândul lor.

Primul ministru al țării a adăugat că este criminal acela care, în această consfătuire intimă — fără nici o primejdie pentru tactica acțiunii de stat — nu ar spune observațiile, sfaturile sau criticile sale, ori cât de severe ar fi ele.

Șeful guvernului după ce a arătat, că nimeni nu este mai dogorit ca el de setea d'a spune într-o zi toate tainele diplomatice și greutățile cu care a luptat, fiind aceasta singura sa răzbunare, a încheiat spunând încă odată că dacă ori-care din amici, crede că în această clipă supremă, un alt bărbat politic, poate duce cărma, cu mai multă izbândă spre limanul aspirațiilor noastre, să i se indice cu sinceritate acest lucru și gata este la ori ce jertfă pentru binele țării și al neamului.

Toată lumea a înțeles atunci, odată mai mult în ce mâini destoinice erau destinele țării, și de acea toate cuvântările ce s'au rostit apoi, cu cea mai per-

fectă libertate de cugetare — în toate grupurile de cătră toate vârstele și temperamentele — erau nu numai călduroase asigurări de încredere, dar erau protestări revoltate contra tuturor atacurilor și a tuturor nedreptăților.

România și soarta Serbiei

Ziarul bucureștean »Inainte« (9 Noiembrie stil v.) sub titlul »Tragedia sîrbă«, trage următoarele învățăminte pentru interesele statului român din tragicele înfringeri ale Serbiei:

Sunt adânc turburătoare știrile ce vin din Serbia.

Un popor care pierie, cu femei, cu bătrâni și cu copii pe câmpul de luptă, asaltat din toate părțile și neajutat de nimeni.

Și în mijlocul vâlmășagului luptei, în mijlocul exploziilor de ghiulele și al loviturii de pușcă, în mijlocul focului care isbucnește din toate părțile, un rege bătrân, aleargă după moarte ca după ultima scăpare, iar moartea fuge de el.

Ce a fost închipuirea marelui poet englez cu bătrînul Rege Lear lovit de ingratiudinea fiicelor sale cărora le-a împărțit regatul, pe lângă tragedia Regelui Petru părăsit de aliații cărora le-a jertfit Patria!

Luați aminte popoare mici!

Bunul vostru, viitorul vostru, viața voastră, voi, trebuie să vi-le apărați.

Tragedia Belgiei, tragedia Serbiei vorbește în deajuns de grija celor mari pentru voi și de sacrificiile ce sunt capabili să facă pentru voi.

Popoarele mari vor jertfa voastră, nu se gândesc la legitimele voastre aspirațiuni și la apărarea dreptului vostru la viață!

Inimi generoase, minți cu judecată dreaptă se găsește peste tot. Dar atunci când se încinge războiul fiecare se gândește la sine.

Războiul este pradă, nu este dreptate!

Aventura l'am reușit s'o înlăturăm până acum, sperăm că vom fi și mai tari în hotărârile noastre azi când zguduitoră tragedia de pe Vardar și de pe Morava ne arată care este soarta țării mici care se aruncă în război pentru a ajuta statele mari.

buituri de tunuri date în onoarea unui conducător funebru militar.

După o știre dată de Clemenceau în ziarul său parizian, Ententa nu va mai trimite noi trupe la Salonic — se recunoaște în Franța efectul nul al expediției anglo-franceze în Balcan.

Sovăielile Ententei față de Grecia — este un succes al punctului de vedere al regelui Constantin. Guvernul grec e dispus — după o telegramă a lui »Wolff Bureau« să facă Ententei alătea concesii cât permite demnitatea și neutralitatea țării. Într-o convorbire ce a avut-o ministrul de justiție grec, Rhallis cu reprezentantul ziarului »Daily Mail« a declarat pe un ton indignat:

Guvernul britanic și presa engleză au o prună nerușinată față de noi. Sînteți infami. Singurul lucru ce-l voim este pacea. Voi însă voiți să ne provocați la război și să ne flămânziți. Guvernul englez după ce a îngămădit greșeli după greșeli, amânări după amânări, vrea să să intrăm în război și să murim, pe când Dv. aveți numai câteva mii de soldați ca să ne sprijiniți. Nu voim să devenim o a doua Belgie sau Serbie.

Venize'os a declarat corespondentului lui »Times« că majoritatea poporului grec este convinsă de biruința puterilor centrale. O ultimă telegramă din Atena anunță că reprezentanții puterilor Ententei au făcut un demers comun acolo în chestia trupelor Ententei în Macedonia și acest demers a avut un caracter amical. Cu alte cuvinte Ententa o lasă mai domol.

De pe frontul rusesc, comunicatul oficios austro-ungar n'are nimic de comunicat, în schimb cel german de la 24 Noiembrie anunță:

Armata lui Hindenburg, printr'un atac la Beresmind, la sud-est de Riga, a prins 6 oșteri și 700 soldați ruși, capturând și 2 mitralieze. La Ianopol, la nord de Illuxt, un post avansat al nostru s'a retras în fața unui atac rusesc. Printr'un contra-atac am reluat ferma de acolo. — La armata prințului Leopold al Bavariei nu-i nimic schimbat. — La armata generalului Linsingen, atacurile unor detașamente rusești la nord-est de Czartorisk și la Dubiseze — (la nord de linia ferată Kovel-Rovno) au fost respinse. Am făcut 50 prizonieri și am capturat 3 mitralieze.

Șeful Statului major.

MERSUL RĂZBOIULUI

Șovăielile Ententei în acțiunea ei față de Grecia

— Lupte neînsemnate pe frontul rusesc. — Importanța cuceririi orașelor Mitrovița și Pristina. — Lupte aprige cu italienii la muntele San-Michele. — Guvernul sîrb fără patrie. — Anglia nu mai trimite trupe în Balcan. — Luptele dela Dardanele. —

Impătrita înțelegere e absolut zăpăciută, desorientată. Ea nu știe ce să înceapă mai întâi cu trupele ei debarcate la Salonic și cum să trateze Grecia. Am anunțat că ambasadorul englez la Atena a comunicat ministrului de externe grec că Ententa s'a văzut silită să suspende înlesnirile economice acordate înainte Greciei, și pentru siguranța trupelor ei debarcate, se vede silită să blocheze Grecia. De fapt, blocada economică a și fost exercitată de Ententa contra Greciei și din Egipt a sosit știrea că vapoarele grecești nu mai primesc acolo cărbuni pentru a-și continua mai departe drumul.

Dar iată că ministerul de externe din Londra publică un comunicat prin care vapoarele grecești n'au fost sechestrate, nici n'au fost oprite în porturile britanice și că nu s'a întreprins nici o blocadă. Pe când ziarele din Londra și Paris intonează imnuri de mărire pentru blocarea Greciei și continuă cu amenințările la adresa Greciei, și stăruie mereu la măsuri energice și violente contra acestui stat balcanic — ministerul englez publică un comunicat că blocada contra Greciei nici n'a fost hotărâtă, nici n'a fost aplicată. Este aceasta o contra zicere evidentă — care dovedește numai că în ultimele zile s'a și produs o totală schimbare în hotărârile ei față de Grecia. Ententa s'ar fi conștient că folosirea violenței contra Greciei — ar

putea duce la aceleași rezultate ca ce e obținute față de Bulgaria. Reputația și autoritatea Ententei sînt atât de zdruncinate în Balcani, în cât o politică a violenței i-ar putea fi fatală.

În cercurile diplomatice ale puterilor centrale — se dă ca sigur falimentul demersului Ententei în Grecia. Păreaea dominantă este, că Ententa șovăiește și nu poate cuteza să silească Grecia să aleagă dacă merge cu sau împotriva Ententei. Căci o asemenea alegere ar putea da rezultate foarte neplăcute pentru Ententa. — În Grecia se știe cât de mari sînt avantajele unei prietenii cu puterile centrale și cu Bulgaria. De aceea Ententa are cuvînt să fie foarte prudentă, foarte cumpănită în tratarea problemei grecești.

Așa se explică și știrea că Lordul Kitchener și-a exprimat îndoiială eu privire la valoarea acțiunii Ententei în Balcani și este de părere că pentru Anglia este mult mai important apărarea sigură a Egiptului și Indiei. Se relevă apoi și faptul caracteristic, că Anglia a trimis foarte puține trupe la Salonic și chiar din comunicatele oficiale franceze reiese că în Macedonia trupele anglo-franceze n'au reușit o biruință și că luptele se desfășură pe aceea linie. Armata Ententei în Macedonia stă ca o pază în fața unui mort — care în cazul de față este Serbia — iar luptele ei de artilerie au efectul unor bu-

RĂZBOIUL CU ITALIA

— Tot despre bombardarea orașului Görz. — Crâncene lupte la monte San-Michele. —

Dela cartierul de presă se anunță că italienii continuă opera lor de distrugere la Görz. Cum orașul acesta se află în raza artileriei lor — ei îl bombardează cu tunurile de ori-cel calibru. Italienii aruncă și granate de mină — o parte din Görz a fost erii în făcări. A ars fabrica de vâc și seminarul preoților. Și domul Trifovacki și palatul episcopesc a fost cuprins de flăcări. Aeroplane italiene au bombardat biserica Ig-paziu. Populația a dispărut cu totul din străzile Corței.

Raportul lui v. Höfer dela 24 Noiembrie anunță următoarele de pe frontul italian:

Capul de pod dela Görz a stat și erii sub focul viu al artileriei și aruncătoarelor de mine italiene — dar în luptele de artilerie a intervenit o pauză, căci italienii n'au atacat. Cu atât mai înverșunate au fost luptele la Monte San Michele. La nord de acest munte, puternice forțe italiene au pătruns după amiază în pozițiile noastre. Infanteria din Stiria și konvezimea au pornit la contra-atac și au respins cu totul pe dușman după lupte furioase, cu rezultat schimbător. Mai multe atacuri contra muntelui San Michele și în regiunea San Martino au fost respinse cu cele mai grele pierderi pentru italieni. Incercări de atac contra pozițiilor noastre de pe muntele dei sei Busi au fost îndată înăbușate de focul nostru.

Contra trecătoareii dela Zagora, dușmanul a aruncat grele bombe din asvâlitoare de

mine. Pe frontul Tirolului de sud, au fost iar bombardate gara și partea veche a orașului Revia. Unul din aeroplanele noastre au aruncat bombe asupra baracelor și magaziiilor din Ale.

Höfer, mareșal-locot.

Acțiunea balcanică a Italiei

— »Telegraphen Union« zice că politica neutrală italiană pare că oscilează iarăși. Un corp puternic a debarcat la Valona și ziarele au anunțat că va începe imediat un atac în Albania. Deodată »Corriere della Sera« vestește contrariul. Aduce un articol însoțit de documente tehnico-militare foarte detaliate, în care demonstrează că căile albaneze nu pot fi trecute de armata italiană și că armata ar putea ajunge într-o situație critică. Grecia s'ar atașa imediat Germaniei. Și șoseaua Santi Quaranta—Monastir, care duce printr-o regiune ocupată de greci, nu poate fi întrebunțată de armata italiană. E mult mai bine dacă Italia întărește armata la Salonic.

Această propunere nu înseamnă altceva decât că Italia nu se mai gândește la un atac; debarcarea trupelor italiene la Salonic va aduce imediat Grecia în partea puterilor centrale plus că situațiunea trupelor care vor debarca va fi foarte grea și că francezii nu luptă cu drag cu italienii pe un front.

LUPTELE DIN APUS

— O criză în comandamentul anglo-francez în apus. — Un fost ministru englez în tranșee. — Aprovizionarea Ententei cu munițiuni. —

Pe frontul francez nu s'au produs evenimente deosebite.

— Ziarul »Observer« din Londra, cu învoiața cenzurii, afirmă că există oarecare criză în ce privește comanda trupelor anglo-franceze pe frontul apusan. Soluțiunea acestei crize se va face în sensul că armata engleză din Franța va fi pusă sub comanda generalului francez Foch.

— Fostul ministru englez, Churchill, în gradul de maior al gardei de grenadier a intrat în tranșeele de pe frontul francez unde își face serviciul militar.

— Ministrul munițiilor din Londra s'a constătit ieri toată ziua cu reprezentanții guvernului francez, italian și rus. S'a discutat aprovizionarea unitară a Ententei cu munițiuni.

RĂFUIALA CU SERBIA

— Importanța cuceririi orașelor Pristina și Mitrovița. — Intreaga armată bulgară luptă contra trupelor anglo-franceze la Macedonia. — O pradă de milioane, în aur, într'un orașel sârb. —

Sease zile au trebuit numai trupele aliate ca să cucerească întreg Sandsacul cu localitățile lui principale, și cu cele două porți de intrare în istorica »Câmpie a Mierlei«: Mitrovița și Pristina. Rezistența opusă de sârbi în fața acestor două localități n'a fost prea mare. În Pristina au fost găsiți 2000 prizonieri austro-ungari încă din prima ofensivă contra Serbiei. În regiunea Priboj și Lim, trupele austro-ungare au gonit pe muntenegrenii invadați în Sandsac. Sârbi dacă vor să se retragă în Muntenegru, vor trebui să se grăbească, altfel li-se va tăia calea de către trupele aliate.

Din toată Serbia — le-a mai rămas sârbilor o diră subțire de pământ la apus de Sitnița, și colțul din extremul sud al Serbiei noi, format de triunghiul Kreova-Ohrida-Monastir, unde luptă o parte din a patra armată sârbă condusă de colonelul Vasić.

— După ziarele franceze, comanda trupelor anglo-franceze din Salonic anunță că Bulgaria și-a concentrat întreaga ei armată contra frontului anglo-francez din Macedonia. Pozițiile ce le-au deținut până acum Bulgaria în centrul Serbiei — au fost ocupate acum de trupe austro-ungare și bulgare.

— La Cačak, în casa de economie de acolo, trupele generalului Kövess, deschizând cu forță o ușă cuiasă, au descoperit 11 lăzi cu aur și obiecte de argint — toate provenind dela muntele de pietate din Belgrad. Valoarea înreze de două milioane coroane.

Despre noile succese raportate pe frontul sîrbesc, comunicatele oficiale dela 24 Noiembrie anunță:

Pe cursul de sus al Drinei — ziua a decurs liniștită. La Priboj, trupele noastre și-au forțat trecerea pe malul sudic al riului Lim. La sud de Novibazar, forțe austro-ungare înaintează spre granița muntenegreană. Trupele austro-ungare cari au înaintat în valea Ibar, în lupte aprige au respins pe sârbi din pozițiile lor la nord-est de Mitrovița și au pătruns apoi în acest oraș. Au prins 700 sârbi, între cari 4 ofițeri. Și Pristina a fost smulșă de la Sârbi. O coloană germană a pătruns dela nord și o coloană bulgară dela sud.

Höfer, mareșal-locot.

Comunicatul german anunță:

Mitrovița a fost luată de trupe austro-ungare, iar Pristina de trupe germane. Sârbi au fost respinși la apus de Pristina, dincolo de Sitnița.

Șeful Statului major.

Venizelos și regele Constantin

»Mir« spune, că acum când se hotărăște soarta multor națiuni, un adevărat om de stat nu trebuie să se gândească de cât la interesele supreme ale țării sale. D. Venizelos nu a făcut și nu face așa. El a fost de părere odată să se facă concesii Bulgariei, gândindu-se tocmai la faptul că Grecia și Bulgaria au interese comune. Aceasta n'a făcut-o din convingere, ci după sfaturile diplomației înțelegerii.

Regele Greciei a lucrat însă cu prudență. El a dizolvat Camera și a convocat parlamentul. E drept că dacă Venizelos n'ar fi venit la putere a doua oară, astăzi n'ar fi la Salonic trupe anglo-franceze; dacă însă Camera ar fi fost dizolvată mai înainte de intervenția Bulgariei, în Grecia s'ar fi întâmplat lucruri grave.

Regele Constantin a știut a înlătura toate aceste inconveniente.

Astăzi el are misiunea de a-și curăți țara de oaspeți nepoftiți: Anglo-francezii, cari sunt un adevărat pericol pentru siguranța Greciei, a cărei situație e foarte delicată. În adevăr jumătate din posesiunile sale e în stăpânirea și la bunul plac al fetei aliate.

Însă, atunci când trupele bulgaro-germane vor porni spre frontiera greacă și se va apropia momentul unei ciocniri serioase cu anglo-francezii pe teritoriul grec, Grecia va avea dreptul să ceară Puterilor înțelegerii, ca să-i respecte neutralitatea și să părăsească Salonicul. Interesele vitale ale Greciei impun guvernanților ei, ca să nu tolereze lupte pe teritoriul grec.

TURCIA ȘI DUȘMANII EI

— Două milioane soldați turci. — Capturarea unui aeroplan englez. — Trupe rusești în Persia. —

»Südslawische Correspondenz« din Constantinopol, scrie: Grația marelui transport de puști și munițiuni ce sosesc acum din Germania în Turcia, conducerea armatei turcești este în situație să puie pe picior de război o mulțime importantă de trupe asiatice, instruite temeinic. Numărul de 2 milioane soldați, prevăzut de Enver Pașa în parlamentul turc, este acum atins de Turcia.

— Comunicatul turc anunță că un aeroplan englez a fost doborât de artileria turcă și capturat. Aviatorul, un maior, ușor rănit, a fost prins.

— »Kölnische Zeitung« anunță ca fap-

tu, că trupe rusești pornesc din nou spre Teheran. nu schimbă nimic din situația Persiei. Doar de 5 ani rușii se instalează ca protectorii Persiei. Acum însă situația s'a schimbat mai mult în bine, înainte rușii aveau 50.000 soldați în Persia, acum au numai 5000. Persia a căutat să păstreze în acest război ținuta cea mai neutrală. Dar asta nu e pe placul englezilor și rușilor. De aceea trimet acolo noi trupe, și poporul persan se poate încredința acum de ce natură e »amiciția« anglo-franceză.

Știrile zilei

Carp și Mackensen

Cermanofilul Petre Carp

Fu întrebat mai de curind

De ce nu scrie la »Moldova«.

El zise: »nu-mi trece nici prin gând«.

»Căci programul meu mai bine

Decum ași face eu prin scris,

Mackensen mi-l execută!»

Petre Carp, rîzînd a zis.

Cu 130 procente s'a scumpit traiul la Budapesta

Dintr'o anchetă făcută de Camerele de comerț și de meserii din Budapesta, reiese că scumpirea obiectelor de prima necesitate în Budapesta a luat dimensiuni grozave — aproape cu 130 procente mai mult decât în viemuri normale. La 10 Junie 1914 o familie de muncitor compusă din 5 persoane, a avut nevoie pentru întreținerea săptămânală 21 coroane 86 fileri. Astăzi o asemenea familie are nevoie pentru același scop 49 coroane.

Limba maghiară,

va forma acum un nou obiect de studiu la Academia comercială germană din Praga. Direcțiunea acestei Academii a adresat o cerere în sensul acesta ministerului de instrucție austriac, și ministrul a răspuns aprobând introducerea limbii maghiare ca obiect de învățământ la Academia comercială din Praga, trei ore pe săptămână pentru clasa 3 și 4-a.

Prim-ministrul român s'a îmbolnăvit,

și stă de câteva zile în pat. Din aceasta pricină, afirmă ziarul »Dimineața« remanierea guvernului român a fost amănată.

Vitejia unui medic român

În crâncenele lupte dela sfîrșitul lui Junie, date la trecerea riului Nistru, d-l medic asistent dr. Vasile Pașca, împărțit la regimentul de infanterie nr. 35, în focul cel mai grozav al dușmanului, în lipsă de pod, a trecut în inot peste apă revărsată în urma ploilor mari, ducând cu el o legătură de bandaje, pentru a da cel dintâi ajutor răniților ce pe celalalt mal. Apoi sub acelaș loc îngrozitor a trecut din nou înapoi. Un martor ocular descrie acest fapt, precum urmează: Apoi a urmat să facă iubitul nostru Vasile, ceea ce abia va mai fi făcut alt medic în armată: ziua mare, când nimeni nu cuteza să scoată măcar capul din hanșeu, ne fînd trupa pod, a trecut Nistru în inot cu o traistă de legături. Când l'au văzut rușii pe apă, au fîntit cu trei tunuri și o mitralieză asupra lui, tot astfel și la întoarcere. Între împrejurările, cum s'a săvârșit acest fapt vitejesc al medicului român, și celor de față li se pare de necrezut. Făcându-i întrebare asupra acestei întâmplări, în obișnuita lui modestie răspundea: »Mi-am

făcut numai datorința de medic și om, căci bieții răniți suferau grozav. Adevărat, că în timpul treceii mele au tremurat toți dela soldat până la general, dar am voit să le arăt, că românul în război nu poate fi întrecut.

Penkala,

inventatorul creionului cu acelaș nume, a murit subit la Timișoara.

Prețul maximal pentru petrol,

va fi stabilit zilele acestea de guvernul ungar, între 40-50 coroane sută de litri. În momentul de față se vinde în Ungaria un butoi de petrol cu 75-80 coroane.

O nouă dramă de familie din cauza războiului

În Mittveida se anunță: Un militar anume Köhler, obținând concediu, ca să se ducă acasă de pe frontul de luptă pentru a-și înmormânta soția — după acest act funebru, și-a omorât cei patru copii dormind, a rănit al cincilea copil al său, și apoi s'a sinucis.

Femeie-bărbier la Budapesta

În timpul acesta de război, în Budapesta, se observă că femeile încep să joace rol în tot mai multe ramuri de activitate. La poștă, la telefon, în bănci, la societățile de asigurare domină acum elementul feminin — și lipsa de forțe bărbătești devenind tot mai mare în Capitală Ungariei — femeile înlocuiesc chelnerii din cafenele, pe conducătorii și controlorii de tramvai, și de câteva zile, la un bărbier dintr'o stradă principală, o femeie energică, mănuieste acum briciul și săpunul cu aceeaș isletime ca și... Monsieur Figaro.

Cine știe

de soartea soldaților Goija Arcade din reg. 33 de inf., batal. I. compania 2, și de Petru Blagoiescu din reg. 2 de inf., bat. 5, comp. 20, ambii din comuna Marosaszó, comit. Timișoara, să binevoiască a încunoștința pe d-nul Blagoiescu George din Marosaszó, comit. Timișoara.

Cele 126 mirese ale dlui Rosenkranz

Poliția din Berlin a reușit să prindă un voiajor comercial, cu numele Friederich Rosenkranz, despie care s'a constatat că avea nu mai puțin decât 126 mirese. El s'a prezentat ca proprietar de fabrică și a păcălit 126 fete și femei din Berlin și împrejurimi, făgăduindu-le căsătoria, și în chipul acesta a escrocat pe toate cu sume cari variau între 10 și 2450 coroane, sub pretextul unei jene bănești momentane. El nu-și alegea prea mult miresele. Printre femeile păcălite se află și bucătărese și proprietare de case. Una din aceste bucătărese l'a dat pe d-nul Rosenkranz pe mâna poliției.

O dramă a reginei României

D. Al. Mavrodî directorul general al Teatrelor a fost invitat la Palatul Cotroceni, de către M. S. Regina Maria, unde d. Victor Eftimiu, cunoscutul autor, a citit noua sa dramă »Fiul soarelui«, extrasă din romanul »Ilderim« al Soveranei române.

După câte se afirmă noua lucrare a Reginei e o operă de valoare, și d. Mavrodî își propune să-i facă o montare datorită înaltei situațiuni a augustei autoare.

Poșta redacției

Soldatului bolnav din Viena. — Nici n'ai subscris scrisoarea, nici nu ne-ai comunicat în care spital te afli, așa că nu ne este posibil nici măcar să-ți dam răspuns.

Un rol trist dat refugiaților ardeleni în România

— Ziarul „Inainte“ acuză pe d-nii Take Ionescu și Filipescu, că folosesc pe refugiații ardeleni pentru treburile cele rele din politica internă a țării. —

Într'un articol prim din ziarul conservator »Inainte« (N-rul de Luni, 9 Noiembrie st. v.) intitulat »Legiunea străină« se fac următoarele constatări:

Ce rol are în conducerea »fedeției« d. profesor Măndreșcu, cel de al treilea triumvir?

D-sa are comanda refugiaților cari sunt organizați a parte și se înfățișază ca organizație distinctă la toate manifestațiunile federaliste.

Ei sunt tratați ca »Legiunea străină« la francezi. Au anume însărcinări, lor li se încredințează acțiunile de scandal, de devastare și de pradă.

Refugiații sunt organizați ca ghedeniști pentru a ataca redacțiile, și chioscurile, pentru a smulge camioanele cu ziare și a le da foc, pentru a atrage anumiți ziaristi în cursă și a-i bate. Lor li se dă însărcinarea să meargă din oraș în oraș pentru aceleași isprăvi, sau sunt puși să organizeze parastase și întruniri din cari trebuie să iasă scandaluri de stradă.

Este o exploatare în toată regula a lor pentru treburile cele mai urâte în care bărbații politici nu vor să se amestice, dar de cari grozav vor să profite.

Intocmai cum făceau și Regii Franței cu »Legiunea străină«.

Ce n'ar fi dat d-nii N. Filipescu și Take Ionescu, că la manifestația din Piața Teatrului, în locul bietului Silberstein să fi murit un transilvănean!

Ei bine această nesinceritate în acțiunea politică a d-ilor Filipescu și Take Ionescu este ceea ce revolță. Exploatarea aceasta neumană și înjositoare a fraților de dincolo, ne doare și ne umilește ca țară și ca Regat liber și independent.

Frații noștri de dincolo trebuiau să găsească aici adăpost frătesc și ajutor românesc, nu instrument de ură, de vrajbă și pentru înscenările păcătoase, trebuia să se facă din ei.

Frații, trebuiau să fie tratați ca frați. Aci să li se înalte sufletele, nu să li se umple inima de ură și de desnădejde.

Ce caută acești frați în organizație separată, ca »Legiune străină«, destinată să îndeplinească, în afară de rindurile armatei regulate a opozițiunii treburile cele rele?

Ultima oră.

Cum se desfășură acum războiul pe frontul francez

Geneva, 25 Noiembrie. — Ziarele franceze scriu următoarele asupra luptelor de pe frontul de vest:

»Lupta pe frontul occidental a luat de șase luni încoace un caracter necunoscut până acum într'un război de națiuni; dela Marea Nordului până în Elveția, cei doi adversari sunt imobilizați într'o linie de tranșee neîntreruptă, pentru întărirea căreia s'au întrebuintat toate mijloacele de fortificare (blindaj, cazemate, betonaj) și de armament (mitraliere și tunuri de toate calibrele). — Terenul, reparat de artilerie pe metru pătrat, nu poate rezista în afară de lucrările subterane. — Mitralierele din întărițiunile laterale mătură frontul tranșeelor. Nu se poate da decât atacuri de front. Nici unul din cei doi adversari nu prezintă flancul celuilalt. Orice manevră e cu neputință.

În aceste condițiuni, atacul cere, pentru artilerie o cheltuielă considerabilă de munițiuni și pentru trupele de asalt, o sforțare fizică și po-

rală fără pereche. — O asemenea întreprindere nu poate să reușească decât dacă întărițiunile dușmane au fost aproape distruse de artilerie. Prin umare, trebuie să se arunce mii de obuze pe un spațiu foarte restrins.

Când infanteria ese din tranșee, dacă una sau două mitraliere dușmane rămân încă în acțiune, dacă artileria adversarului izbuteste să execute tiruri de baraj, infanteriștii străbat o adevărată zonă a morții. — În sfârșit, după ce s'a luat tranșeea, trebuie pusă în stare ca trupele să se poată menține în ea și aceasta sub bombardarea unei artilerii care cunoaște admirabil pozițiunile.

Se înțelege că, în aceste condițiuni, marile atacuri forțate nu se pot urma în acord neîntrerupt. Pregătirea lor cere un timp foarte îndelungat; trebuie potrivit terenul printr'o îndelungată observație cu peisecopul, pentru a cunoaște cu o exactitate absolută pozițiunile dușmanului. Pe de altă parte, cerințele consumației munițiilor și pierderile pe cari le impun asemenea atacuri, mărginesc neapărat durata și numărul lor.

Editor și redactor responsabil: D. Birăuțu.

Foaia Poporului Român Bpest Ilka-u 36

Ajutorul de stat pe seama familiilor celor înrolați.

Prețul cu portopostal împreună nu mai 20 fileri.

Cuprinsul:

1. Cine este îndreptățit să primească ajutor?
 2. Cine n'are drept la ajutor?
 3. Cei îndreptățiti la ajutor.
 3. Ajutorul zilnic pentru întreținere și chirie.
 4. De când până când urmează să se plătească ajutorul?
 5. Cât face ajutorul la zi pentru fiecare membru de familie?
 6. Unde și cum trebuie să se ceară ajutorul?
 7. Remedii de drept. — Plătirea ajutorului.
 8. Plătirea taxelor când cel îndreptățit la ajutor se mută în alt sat sau oraș.
- La comandă prețul esemplarelor re poate trimite și în mărci postale. Cu asmbursă nimănuia nu trimitem.

Dela Administrația ziarului „Foaia Poporului Român“ BUDAPESTA, VII., Ilka-utca 36 se pot cumpăra următoarele cărți:

Rugăciuni pentru soldați

cu binecuvântarea Pr. SS. IIL. episcopii Dr. E. Cristea (pentru gr. orientali) și Dr. Valer Frențiu (pentru greco-catolici).

Prețul: 1 exemplar cu porto postal 10 fileri;

50 exemplare cu porto postal 3 cor. 20 fileri;

100 exemplare cu porto postal 5 cor. 30 fileri.

Epistolia Domnului

(carte legată) cu porto postal 45 fileri.

Visul Maicii Domnului

(carte legată) cu porto postal 40 fileri.